

Sygn. akt IV CSK 260/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku R. B.
przy uczestnictwie M. A.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 25 września 2013 r., sygn. akt II Ca (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w L. oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 14 lutego 2013 r., którym dokonany został podział majątku wspólnego uczestników po ustaniu ich wspólności majątkowej. Wartość tego majątku ustalona została na kwotę 385 600 zł, a na rzecz uczestniczki zasądzono kwotę 192 800 zł tytułem spłaty.

Wnioskodawca w skardze kasacyjnej określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 385 600 zł, czyli ustalonej przez Sąd wartości majątku podlegającego podziałowi. Zakwestionował jednak orzeczenie w zakresie nieuwzględnienia przez Sądy obu instancji nakładów poczynionych z jego majątku odrębnego na majątek wspólny o wartości 126 560 zł, podatku jaki uiścił od sprzedaży akcji Zakładów (...) Spółki Akcyjnej w P. w wysokości 2091 zł, o którą

powinna być obniżona, przyjęta jako składnik majątku wspólnego, kwota uzyskana ze sprzedaży przez niego tych akcji oraz niedoliczenie wartości akcji sprzedanych przez uczestniczkę, w wysokości 20 000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami określona została w art. 519¹ § 1 k.p.c. i uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, która nie może być niższa niż 150.000 zł.

Zgodnie z art. 684 w związku z art. 567 § 3 k.p.c. ustalenie składu i wartości majątku wspólnego, ulegającego podziałowi należy do sądu. Obowiązek wskazania w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia wynika z art. 398⁴ § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., ale wartość ta nie jest wiążąca ani dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego; mogą one poddać ją weryfikacji z pominięciem zasad określonych w art. 25 i art. 26 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, niepubl.).

Oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach działowych, dotyczących zniesienia współwłasności, działu spadku i podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności pomiędzy małżonkami, jest ściśle związane z wynikami postępowania i podlega kontroli sądu w ramach badania, czy zostały dochowane wymagania formalne środka odwoławczego, a w szczególności skargi kasacyjnej.

Utrwalone zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego zapatrywanie, że wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły nie może przekraczać wartości udziału uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną. Tylko wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, Nr 4, poz. 60; z dnia 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08, niepubl.; z dnia 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl.; z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 119/12, niepubl.; z dnia 13 listopada 2013 r., II CSK

212/13, niepubl.). Przez zasadę podziału rozumieć należy nie odwołanie się do wartości całej masy majątkowej, gdy stanowiska uczestników co do jej podziału są rozbieżne, tylko sytuację, gdy kwestionowany jest fakt i podstawa uznania danego składnika majątku za wchodzący w skład masy spadkowej bądź dopuszczalność działu, z uwagi na zakazy wynikające z ustawy albo umowy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02; z dnia 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08; z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 119/12).

W rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia określona została bez uwzględnienia tych zasad. Łączna wartość składników, które w ocenie skarżącego powinny być uwzględnione przy ustalaniu wartości majątku obejmowała kwotę 148 651 zł, z której podana wysokość nakładów z jego majątku odrębnego na majątek wspólny oraz zapłaconego podatku 128 651 zł (126 560 zł + 2091 zł), powinny pomniejszyć ustaloną wartość majątku, zaś wartość akcji sprzedanych przez uczestniczkę 20 000 zł, powiększyć sumę podlegającą rozliczeniu. W sytuacji, gdy nakłady dotyczą wartości budynku wzniesionego na nieruchomości wspólnej w czasie trwania wspólności majątkowej tak, jak i podjęte przez uczestników czynności zbycia akcji należało przyjąć, że podane przez powoda składniki wpływają na wartość majątku podlegającego podziałowi oraz wartość udziału uczestników, a zatem łączna ich wartość stanowi wartość przedmiotu sporu. Celem skargi kasacyjnej było skorygowanie, a w ostatecznym rozrachunku, pomniejszenie wartości majątku wspólnego, a tym samym udziałów uczestników. Nie było zatem podstaw do uznania, że wartość tę stanowił udział uczestnika określony przez Sąd, skoro był wyższy niż w jego ocenie powinien być.

Z uwagi na to, że wartość zakwestionowanych składników majątkowych jest niższa od kwoty 150 000 zł, wskazanej w art. 519¹ § 2 k.p.c., skarga kasacyjna jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.